नाभानेदिष्ठो मानवः। विश्वे देवाः। त्रिष्टुप्

इदमित्था रौद्रं गूर्तवचा ब्रह्म क्रत्वा शच्यामन्तराजौ।
क्राणा यदस्य पितरा मंहनेष्ठाः पर्षत्पक्थे अहन्ना सप्त होतॄन्॥ १०.०६१.०१

इदम्- एतत्। इत्त्था- एवम्। रौद्रम्- रुद्रात्मकम्। ब्रह्म- मन्त्रम्। गूर्तवचाः- उद्यतवाक्। क्रत्वा- सङ्कल्पेन। शच्यामन्तः- प्रज्ञायाम्। आजौ- सतां सङ्घे करोति। यत्- यं मन्त्रम्। क्राणा- भागं कुर्वाणौ। अस्य- एतस्य। पितरा- मातापितरौ। मंहनेष्ठाः- भागप्रदाने प्रवर्तमाना भ्रातरश्च सन्ति। पक्थे- पक्तव्ये। अहन्- दिने। सप्त होतॄन्- सप्तभूमिकोपासकान्। आ पर्षत्- आपूरयति ॥१॥

स इद्दानाय दभ्याय वन्वञ्च्यवानः सूदैरमिमीत वेदिम्।
तूर्वयाणो गूर्तवचस्तमः क्षोदो न रेत इतऊति सिञ्चत्॥ १०.०६१.०२

सः- असौ रुद्रो वेगाधिदेवता। दानाय- सद्भ्यो दानाय। दभ्याय- दुष्टनिग्रहाय। वन्वन्- सम्भजन्। सूदैः- हिंसकैः शस्त्रैः। च्यवानः- च्यावयन्। वेदिम्- अग्निवेदिकाम्। अमिमीति- परिमितवान्। तूर्वयाणः- वेगी। गूर्तवचस्तमः- अतिशयेन उद्यतवचनः। क्षोदो न- उदकमिव। रेतः- स्ववीर्यम्। इत ऊति- इतोगमनं यथा भवति तथा। सिञ्चत्- सिञ्चति ॥२॥

मनो न येषु हवनेषु तिग्मं विपः शच्या वनुथो द्रवन्ता।
आ यः शर्याभिस्तुविनृम्णो अस्याश्रीणीतादिशं गभस्तौ॥ १०.०६१.०३

यः। तुविनृम्णः- प्रभूतवीर्यसम्पन्नः। गभस्तौ- हस्तयोः। आदिशम्- आदिश्य। शर्याभिः- अङ्गुळीभिः। अस्य- सोमं रसम्। अश्रीणीत- भवदर्थं संस्करोति। तम्। मनो न तिग्मम्- शोभनबुद्धिमिव तीक्ष्णम्। येषु। हवनेषु- आह्वानेषु। विपः- स्तोतुः। शच्या- प्रज्ञया। द्रवन्ता- सरन्तौ। वनुथः- सम्भजथः ॥३॥

कृष्णा यद्गोष्वरुणीषु सीदद्दिवो नपाताश्विना हुवे वाम्।
वीतं मे यज्ञमा गतं मे अन्नं ववन्वांसा नेषमस्मृतध्रू॥ १०.०६१.०४

अरुणीषु गोषु- उषःकालेष्वागतेषु। कृष्णा- रात्रिः। सीदत्- निगूढा निषीदति। यत्- यदैतद्भवति तदा। दिवो नपाता- दिव्यौ। अश्विना- प्राणेशौ। आधिभौतिके नक्षत्राधिदैवते। आध्यात्मिके प्राणेशनदैवते। वाम्- युवाम्। हुवे- आह्वये। अस्मृतध्रू- अस्मृतद्रोहौ। मे- मम। इषं न- सत्कामनामिव स्थितम्। अन्नम्- अस्मद्धव्यम्। ववन्वांसा- सम्भजन्तौ। मे- मम। वीतम्- हव्यमयम्। यज्ञम्। आगतम्- आगच्छतम्॥४॥

प्रथिष्ट यस्य वीरकर्ममिष्णदनुष्ठितं नु नर्यो अपौहत्।
पुनस्तदा वृहति यत्कनाया दुहितुरा अनुभृतमनर्वा॥ १०.०६१.०५

यस्य। इष्णत्- एषणवत्। प्रथिष्ट- प्रथितम्। अनुष्ठितम्- कृतम्। वीरकर्म- वीर्यम्। रेत इति भावः। नर्यः- नरहितः। अनर्वा- रुद्रः। अपौहत्- अपोहति। पुनः। तदा। वृहति- वृद्धं भवति। यत्। कनायाः- कमनीयायाः। दुहितुः। अनुभृतम्- धृतम्॥५॥

मध्या यत्कर्त्वमभवदभीके कामं कृण्वाने पितरि युवत्याम्।
मनानग्रेतो जहतुर्वियन्ता सानौ निषिक्तं सुकृतस्य योनौ॥ १०.०६१.०६

युवत्याम्। पितरि- जनके। कामम्- यथेच्छम्। कृण्वाने- कुर्वति सति। अभीके- तयोः समीपे। मध्या- मध्ये। यत्- यदा। कर्त्वं- कर्म। अभवत्। तदा। वियन्ता- सङ्गतौ। सुकृतस्य योनौ- पुण्यसदने। सानौ- सूच्छ्रितप्रदेशे। मनानक्- अल्पम्। रेतः- वीर्यम्। जहतुः- त्यक्तवन्तौ॥६॥

पिता यत्स्वां दुहितरमधिष्कन्क्षमया रेतः संजग्मानो नि षिञ्चत्।
स्वाध्यौऽजनयन्ब्रह्म देवा वास्तोष्पतिं व्रतपां निरतक्षन्॥ १०.०६१.०७

पिता- जनकः। यः। त्वाम्- भवतीम्। दुहितरम्- पुत्रीम्। अधिष्कन्- अध्यस्कन्दत्। क्षमया- क्षमया सहनशक्त्या। संजग्मानः- सङ्गच्छमानः। रेतः- वीर्यम्। नि षिञ्चत्। स्वाध्यः- शोभनाध्येतारः। देवाः। ब्रह्म- मन्त्रम्। अजनयन्- ससृजुः। व्रतपाम्- धर्मपालकम्। वास्तोष्पतिम्- गृहपतिमग्निम्। निरतक्षन्- तनूकृतवन्तः। अथैतेषां मन्त्राणां मर्म निरूप्यते। रुद्र उद्वेगाधिदेवता। का सा नारी। सा तु सहः सहनशक्तिर्वा। अग्निस्तज्ज इति श्रुतौ प्रसिद्धम्। जज्ञे

सहसेत्यस्मिन् सूक्त एवास्ति। अग्निश्च क्रतुः। उद्वेगसहसोर्योगेन सत्क्रतोरुद्भवः। कथं सहसो वेगस्य दुहितृत्त्वमिति चेत्। वेगसहसी कारणकार्ये भवतः। इदं प्रसिद्धं योगे। कपालभानादियोगे प्राणस्य विधारणं प्राणस्य प्रच्छर्दनान्तरमेव प्रच्छर्दनद्वारा भवति। प्रच्छर्दनं वेगः। विधारणं सहः। तयोः सङ्गमेन सत्क्रतुप्रादुर्भावः। ननु दुहित्रा मैथुनमत्यन्तकुत्सितम्। तत्कथमत्रोच्यत इति चेत्। अत्रास्मिन्नर्थवादे दुहिता न शरीरजा। सा मैथुनेन विना संकल्पेन सृष्टा। संकल्पसृष्टं सर्वं पुत्रदुहित्रादिपदेन केवलमुपचर्यते। विष्णोः संकल्पजातस्य हिरण्यगर्भस्य तत्पुत्रत्त्वमौपचारिकमेव नहुषपुत्रो ययातिरितिवत् न यथार्थम्। पुराणेषु ब्रह्मणः शतरूपामन्वाख्यदम्पतिसृष्ट्या तौ सोदरौ न भवतः। मनोः पुत्र्याः कर्दमेन ब्रह्मसंकल्पजेन विवाहश्च न पितुर्भ्रात्रा विवाह इति भवति। एको योगसिद्धः शिल्पी सुन्दरनारीशिल्पं निर्माय तत्कामी तस्मै जीवनं दत्त्वा तयोढो भवति चेत् स शरीरजदुहित्रा विवाहवन्न कुत्सितः ॥७॥

स ईं वृषा न फेनमस्यदाजौ स्मदा परैदप दभ्रचेताः।
सरत्पदा न दक्षिणा परावृङ्ग ता नु मे पृशन्यो जगृभ्रे॥ १०.०६१.०८

स ईम्- सोऽयं वास्तोष्पतिः। आजौ- युद्धे। वृषा न- इन्द्र इव। फेनम्- प्रहरणम् । अस्यत्- क्षिपति। दभ्रचेताः- अल्पचित्तो बन्धको नमुचिः। स्मत्- अस्मत्तः। आ अप परैत्- परागच्छति। दक्षिणा परावृक्- दक्षिणापरावर्जयिता। पदा- स्वपदानि। न सरत्- अस्माकं दक्षिणाः प्रति न चालयति। मे- मम। ताः- गाः। पृशन्यः- स्पर्शनशीलः। न जगृभे- न गृह्णाति ॥८॥

मक्षू न वह्निः प्रजाया उपब्दिरग्निं न नग्न उप सीददूधः।
सनितेध्मं सनितोत वाजं स धर्ता जज्ञे सहसा यवीयुत्॥ १०.०६१.०९

प्रजायाः। उपब्दिः- उपपीडकः। वह्निः- वाहको दुष्टः। मक्षु- शीघ्रम्। न- नाभिसरति। ऊधः- ऊधस्थानीयमनुग्रहस्त्रावकमिति भावः। अग्निम्- पावकम्। नग्नः- सुरापानेन विवस्त्रः। सुरया कुत्सितचरित्र जुगुप्सितचरित्रश्च। धिक्करिष्यन्ति रथ्यासु सुरापमिति रामायणे। ओनजी व्रीडायाम्। कर्तरि क्तस्य न इति वाचस्पत्यम्। जुगुप्सैव व्रीडात्र। न उप सीदत्- नोपास्ते। हृत्सु पीतासो

युध्यन्ते दुर्मदासो न सुरायाम्। ऊधर्न नग्ना जरन्त इति श्रुतिरत्रानुसन्धेयः। इध्म- इध्मस्य। सनिता- सम्भक्ता। वाजम्- हव्यस्य बलस्य वा। सनिता- सम्भक्ता। सः- असावग्निः। धर्ता- धारकः। यवीयुत्- मिश्रयितृभी रक्षोभिर्योद्धा पावकः। सहसा। जज्ञे- उत्पन्नः ॥९॥

मक्षू कनायाः सख्यं नवग्वा ऋतं वदन्त ऋतयुक्तिमग्मन्।

द्विबर्हसो य उप गोपमागुरदक्षिणासो अच्युता दुदुक्षन्॥ १०.०६१.१०

नवग्वाः- स्तुत्याख्यमन्त्रगतिशीलाः। ऋतं वदन्तः- सत्यवाचः। कनायाः- कमनीयायाः स्तुत्याः। ऋतयुक्तिम्- सत्ययोगम्। सख्यम्। अग्मन्- प्राप्नुवन्ति। द्विबर्हसः- अभ्युदयनिःश्रेयसपरिवृढाः। ये। गोपम्- गोप्तारमिन्द्रम्। उप आगुः- उपगच्छन्ति। अदक्षिणाः- असमर्था अपीन्द्रानुग्रहेण। अच्युता- अक्षीणमुदकम्। दुधुक्षन् ॥१० ॥

मक्षू कनायाः सख्यं नवीयो राधो न रेत ऋतमित्तुरण्यन्।

शुचि यत्ते रेक्ण आयजन्त सबर्दुघायाः पय उस्रियायाः॥ १०.०६१.११

मक्षु- शीघ्रम्। कनायाः- कमनीयायाः। सख्यम्। नवीयः- अभिनवम्। राधः- धनम्। न- इव। रेतः- वीर्यम्। ऋतम्- सत्यमयम्। तुरण्यन्- प्रेरितवन्तः। यत्- यदा। ते- तव। शुचि- शुद्धम्। रेक्णः- धनम्। आयजन्त- पूजयन्ति। तदा। सबर्दुघायाः- अमृतदोहिन्याः। उस्रियायाः- गोर्भूमेर्वा। पयः- रसं दुहन्ति ॥११ ॥

पश्चा यत्पश्चा वियुता बुधन्तेति ब्रवीति वक्तरी रराणः।

वसोर्वसुत्वा कारवोऽनेहा विश्वं विवेष्टि द्रविणमुप क्षु॥ १०.०६१.१२

यत्- यदा। पश्चा- गवा चिद्रश्मिसमूहेन। वियुता- वियुक्तानि स्वस्थानानि। पश्चा- पश्चात्। कारवः- स्तोता। बुधन्त- बुद्ध्यति। तदा। वक्तरि- स्तोतरि। रराणः- रममाण इन्द्रः। इति- एवम्। ब्रवीति- वदति। वसोर्वसुत्वा- अतिशयेन वासयिता। अनेहा- अपाप इन्द्रः। विश्वम्- सर्वम्। द्रविणम्- गोमयं धनम्। क्षु- शीघ्रम्। विवेष्टि- व्याप्नोति ॥१२ ॥

तदिन्न्वस्य परिषद्वानो अग्मन्पुरू सदन्तो नार्षदं बिभित्सन्।

वि शुष्णस्य संग्रथितमनर्वा विदत्पुरुप्रजातस्य गुहा यत्॥ १०.०६१.१३

तदित्- तत्रैव। परिषद्वानः- इन्द्रपरिचारकाः। अग्मन्- अगच्छन्। पुरु- पुरूणि। सदन्तः- सीदन्तः। नार्षदम्- नृषु स्थितमावरणम्। बिभित्सन्- भेत्तुमैच्छन्। शुष्णस्य- शोषणभावनस्य। पुरुप्रजातस्य- बहुधा मनसि जातस्य। यत् गुहा- यद्गूहितं तत्। संग्रथितम्- मर्म। अनर्वा- साधारणप्राणातीत इन्द्रः। विदत्- ज्ञातवान्॥१३॥

भर्गो ह नामोत यस्य देवाः स्वर्ण ये त्रिषधस्थे निषेदुः।

अग्निर्ह नामोत जातवेदाः श्रुधी नो होतर्ऋतस्य होताध्रुक्॥ १०.०६१.१४

उत- अपि च। भर्गो ह नाम- तेजः। यस्य- तस्य तेजसः। देवाः- देवताः। स्वर्न- स्वर्गे इव। त्रिषधस्थे- उपासकस्य दर्भासने। निषेदुः- निषीदन्ति। अग्निर्ह नाम- पावकः। उत- अपि च। जातवेदाः- जातविद्यः। होतः- देवाह्वातः। ऋतस्य- सत्यस्य। होता- आह्वाता सन्। अध्रुक्- अद्रोही सन्। नः- अस्माकं स्तुतीः। श्रुधि- शृणु॥१४॥

उत त्या मे रौद्रावर्चिमन्ता नासत्याविन्द्र गूर्तये यजध्यै।

मनुष्वद्वृक्तबर्हिषे रराणा मन्दू हितप्रयसा विक्षु यज्यू॥ १०.०६१.१५

उत- अपि च। त्या- तौ। मे- मम। रौद्रौ- वेगगती। अर्चिमन्ता- प्रभावन्तौ। नासत्या- सत्यस्वरूपौ। इन्द्र- परमेश्वर। गूर्तये- स्तुतये। यजध्यै- यजनाय। भवेताम्। मनुष्वत्- अस्मत्पूर्वपुरुषेषु यथा तथा। वृक्तबर्हिषे- आस्तीर्णासन उपासके। रराणा- रममाणौ। मन्दू- आनन्दौ। हितप्रयसा- प्रेरितधनौ। विक्षु- प्रजासु। यज्यू- पूज्यौ भवतः॥१५॥

अयं स्तुतो राजा वन्दि वेधा अपश्च विप्रस्तरति स्वसेतुः।

स कक्षीवन्तं रेजयत्सो अग्निं नेमिं न चक्रमर्वतो रघुद्रु॥ १०.०६१.१६

अयम्- एषः। स्तुतः- शिष्टैरभिष्टुतः। राजा- रञ्जकः सोमः। वन्दि- स्तूयते। वेधाः- विधायकः। विप्रः- मेधावी। स्वसेतुः- आत्मसेतुः। अपः- जीवोदकधाराः। तरति। सः। कक्षीवन्तम्- मन्त्रवर्गसंपन्नं ध्यानभावनाश्रेणीसंपन्नं वा।। रेजयत्- कम्पयति। रघुद्रु- लघुगतिम्। नेमिम्- नमनशीलम्। चक्रम्। अर्वतो न- अश्वा इव। अग्निम्। रेजयत्- कम्पयति॥१६॥

स द्विबन्धुर्वैतरणो यष्टा सबर्धुं धेनुमस्वं दुहध्यै।

सं यन्मित्रावरुणा वृञ्ज उक्थैर्ज्येष्ठैभिरर्यमणं वरूथैः॥ १०.०६१.१७

यत्- यदा। उपासकः। मित्रावरुणा- स्नेहाधिदैवतमृताधिदैवतम्। अर्यमणम्- दानाधिदैवतम्। वरूथैः- वरैः। ज्येष्ठैः- मुख्यैः। उक्थैः- मन्त्रैः। सम्- सम्यक्। वृञ्जे - स्तौति। तदा। सः- असावग्निः। द्विबन्धुः- अभ्युदयनिःश्रेयसात्मकः। वैतरणः- विशेषेण तारयिता। यष्टा। अस्वम्- अदोग्ध्रीम्। धेनुम्- पृथिवीम्। सबर्धुं दुहध्यै- अमृतदोहनायाकरोत्॥१७॥

तद्बन्धुः सूरिर्दिवि तं धियंधा नाभानेदिष्ठो रपति प्र वेनन्।

सा नो नाभिः परमास्य वा घाहं तत्पश्चा कतिथश्चिदास॥ १०.०६१.१८

तद्बन्धुः- तस्याः पृथिव्या बन्धुः। सूरिः- विद्वान्। दिवि- चिदाकाशे। धियंधाः- बुद्धिधारकः। नाभानेदिष्ठः- जगन्नाभिभूतात्मान्तिक उपासकः। प्र- प्रकर्षेण। वेनन्- कामयमानः। रपति- प्रवदति। सा- द्यौः। नः- अस्माकम्। अस्य- एतस्य सूर्यस्य। परमा- उत्कृष्टा। नाभिः- अधिष्ठानभूता। तत्पश्चा- तामनुसृत्य। अहम्। कतिथः- पूरकः। आस- अभवम्॥१८॥

इयं मे नाभिरिह मे सधस्थमिमे मे देवा अयमस्मि सर्वः।

द्विजा अह प्रथमजा ऋतस्येदं धेनुरदुहज्जायमाना॥ १०.०६१.१९

इयम्- एषा। मे- मम। नाभिः- बन्धिका अधिष्ठानम्। इह- अत्र। मे- मम। सधस्थम्- सदनम्। इमे- एते। मे- मम। देवाः। अयं सर्वः- इदं ब्रह्म। अस्मि- अहमस्मि। अह- किञ्च। ऋतस्य- सत्यस्य। प्रथमजाः- मुख्यजाः। द्विजाः- संस्कारैर्द्वितीयजन्मयुक्ता उपासका भवन्ति। जायमाना- सस्यादिभिर्जायमाना। धेनुः- गौः। इदम्- एतत्। अदुहत्॥१९॥

अधासु मन्द्रो अरतिर्विभावा स्यति द्विवर्तनिर्वनेषाट्।

ऊर्ध्वा यच्छ्रेणिर्न शिशुर्दन्मक्षू स्थिरं शेवृधं सूत माता॥ १०.०६१.२०

अध- अथ। आसु- अप्सु जीवोदकधारासु। मन्द्रः- आनन्दकरः। अरतिः- विरक्तः। विभावा- द्युतिमान्। द्विवर्तनिः- अभ्युदयनिःश्रेयसात्मकमार्गयुक्तोग्निः। वनेषाट्- आश्रितेषु सहनशक्तिभूतः।

अव स्यति- अवसन्नो भवति। ऊर्ध्वा श्रेणिः न- उत्कृष्टा कक्षेव भवति। शिशुः- उपासकानां वत्सभूतः। दन्- शत्रून् दमयति। मक्षु- क्षिप्रम्। माता- निर्माताग्निः। स्थिरम्- दृढम्। शेवृधम्- सुखम्। सूत- जनयति ॥२० ॥

अधा गाव उपमातिं कनाया अनु श्वान्तस्य कस्य चित्परेयुः।

श्रुधि त्वं सुद्रविणो नस्त्वं याळाश्वघ्नस्य वावृधे सूनृताभिः॥ १०.०६१.२१

अध- अथ। कस्यचित्। श्वान्तस्य- श्रान्तस्य। कनायाः- कमनीयायाः स्तुत्याः। उपमातिम्- अन्तिकभूतमिन्द्रम्। गावः- विद्याः। अनु परेयुः- अनुगच्छन्ति। नः- अस्माकं स्तुतीः। सुद्रविणः- शोभनधनः सन्। श्रुधि- शृणु। त्वम्। याट्- यज। आश्वघ्नस्य- प्राणरोधकस्य। अश्वः प्राणः श्रुतौ। सूनृताभिः- वाग्भिर्मन्त्रैरिति भावः। वावृधे- इन्द्रः प्रवृद्धो भवति ॥२१ ॥

अध त्वमिन्द्र विद्ध्यस्मान्महो राये नृपते वज्रबाहुः।

रक्षा च नो मघोनः पाहि सूरीननेहसस्ते हरिवो अभिष्टौ॥ १०.०६१.२२

अध- अनन्तरम्। त्वम्। इन्द्र- परमेश्वर। नृपते- राजन्। वज्रबाहुः- वज्रपाणिः सन्। महो राये- महत्यै सम्पदे प्रपन्नान्। अस्मान्- नः। विद्धि- जानीहि। मघोनः- हविष्मतः। नः- अस्मान्। रक्ष- पालय। सूरीन्- विदुषः। पाहि- रक्ष। हरिवः- आकर्षणशक्तिभूताश्वयुक्त। ते- तव। अभीष्टौ- इच्छायाम्। अनेहसः- अपापाः स्याम ॥२२ ॥

अध यद्राजाना गविष्टौ सरत्सरण्युः कारवे जरण्युः।

विप्रः प्रेष्ठः स ह्येषां बभूव परा च वक्षदुत पर्षदेनान्॥ १०.०६१.२३

अध- अथ। गविष्टौ- चिद्रश्मिसम्पन्नौ। राजाना- मित्रावरुणौ। गच्छतः। सरण्युः- सरणशीलः। कारवे- साधकाय। जरण्युः- उपासनाकामः। विप्रः- मेधावी। श्रेष्ठः- उत्तमः। सः- असौ। एषाम्- एतेषाम्। बभूव- अभवत्। परा च वक्षत्- परावहतु। उत- अपि च। एनान्- एतान्। पर्षत्- पारयतु ॥२३ ॥

अधा न्वस्य जेन्यस्य पुष्टौ वृथा रेभन्त ईमहे तदू नु।

सरण्युरस्य सूनुरश्वो विप्रश्चासि श्रवसश्च सातौ॥ १०.०६१.२४

अध- अथ। अस्य- एतस्य। जेन्यस्य- जेतुः। पुष्टौ- पोषे। वृथा- अनायासेन। रेभन्तः- मन्त्रमुच्चारयन्तः। तत्। ईमहे- याचामहे। अस्य- एतस्यर्ताधिदैवतस्य वरुणस्य। सूनुः- पुत्रः। अश्वः- प्राणः। सरण्युः- सुखेन सरणशीलः। हे वरुण। श्रवसः- अतीन्द्रियश्रवणोपलक्षितदिव्यानुभूतेः। सातौ- लब्धौ। विप्रश्चासि- मेधाव्यसि ॥२४॥

युवोर्यदि सख्यायास्मे शर्धाय स्तोमं जुजुषे नमस्वान्।

विश्वत्र यस्मिन्ना गिरः समीचीः पूर्वीव गातुर्दाशत्सूनृतायै॥ १०.०६१.२५

यदि- यदा। यस्मिन्। विश्वत्र- सर्वत्र। समीचीः- समीचीनाः। गिरः- वाचः सङ्गता भवन्ति। तस्मै। युवोः- युवयोः। सख्याय- सौहृदाय। अस्मे- अस्माकम्। शर्धाय- बलाय। नमस्वान्- नमनशील उपासकः। स्तोमम्- मन्त्रम्। जुजुषे- सेवते। तदा। पूर्वीव गातुः- पुराणी गतिरिव। सूनृतायै- प्रियहितभूतमन्त्राय। दाशत्- सुखं प्रयच्छतु ॥२५॥

स गृणानो अद्भिर्देववानिति सुबन्धुर्नमसा सूक्तैः।

वर्धदुक्थैर्वचोभिरा हि नूनं व्यध्वैति पयस उस्रियायाः॥ १०.०६१.२६

सः- असौ वरुणः ऋताधिदैवतम्। नमसा- नमस्कारेण। सूक्तैः- मन्त्रैः। गृणानः- स्तुतः। अद्भिः- जीवोदकधाराभिर्युक्तः। देववान्- द्योतकः। सुबन्धुः- शोभनबन्धुः। नूनम्- निश्चयेन। हि- खलु। उक्थैर्वचोभिः- मन्त्रैः। वर्धत्- वर्धताम्। उस्रियायाः- गोः पृथिव्याः। पयसः- रसप्राप्त्यै। अध्वा- धर्ममार्गेण। वि- विशेषेण। एति- गच्छति ॥२६॥

त ऊ षु णो महो यजत्रा भूत देवास ऊतये सजोषाः।

ये वाजाँ अनयता वियन्तो ये स्था निचेतारो अमूराः॥ १०.०६१.२७

ते- तादृशाः। यजत्राः- पूज्याः। देवासः- हे देवाः। नः- अस्माकम्। महः- महत्यै। ऊतये- रक्षायै। सजोषाः- सहृदयाः। भूत- भवत। वियन्तः- विविधं गच्छन्तः सन्तः। ये। वाजान्- अन्नानि। अनयत- आनयथ। ये। नेचेतारः- प्रज्ञावन्तः। अमूराः- ज्ञानिनः। स्थ- भवथ ॥२७॥